

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.4.2012
SWD(2012) 106 final

KOMMISSIONENS ARBETSDOKUMENT

**Partnerskapsprincipen i samband med utnyttjandet av de EU-fonder som omfattas av
den gemensamma strategiska ramen – inslag i en europeisk uppförandekod för
partnerskap**

KOMMISSIONENS ARBETSDOKUMENT

Partnerskapsprincipen i samband med utnyttjandet av de EU-fonder som omfattas av den gemensamma strategiska ramen – inslag i en europeisk uppförandekod för partnerskap

Ansvarsfriskrivning: Europeiska kommissionens arbetsdokument upprättas för informationsändamål. Detta dokument har upprättats på grundval av de förslag till förordningar som antogs av Europeiska kommissionen den 6 oktober 2011, den 12 oktober 2011 och den 2 december 2011. Det föregriper inte de slutliga rättsakter eller innehållet i de delegerade akter och genomförandeakter som kommissionen kan komma att utarbeta. Det speglar inte kommissionens officiella ståndpunkt när det gäller denna fråga och föregriper inte heller denna ståndpunkt.

1. INLEDNING

Insatser för tillväxt och sysselsättning förutsätter både ett engagemang på högsta politiska nivå och mobilisering av alla europeiska aktörer. Partnerskap har därför fastställts vara av central betydelse för att uppnå målen i Europa 2020-strategin¹.

Partnerskap har också länge varit en av de grundläggande principerna i samband med utnyttjandet av de EU-fonder som ingår i den gemensamma strategiska ramen (GSR-fonderna). Partnerskapsprincipen innebär att det ska finnas ett nära samarbete mellan offentliga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå i medlemsstaterna och med den privata och den tredje sektorn. Partnerna ska vara aktivt involverade i hela programcykeln – i utformning, genomförande, övervakning och utvärdering. Partnerskap är nära förbundet med begreppet flernivåstyre och subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Flernivåstyre innebär att EU, medlemsstaterna och de lokala och regionala myndigheterna agerar samordnat vid utformningen och genomförandet av EU:s politik på grundval av ett partnerskap.²

De positiva effekterna och mervärdet av partnerskap i samband med utnyttjandet av fonderna³ har lyfts fram i flera utvärderingar. Det leder till ett starkare kollektivt engagemang och ett större ansvar för EU:s politik, ökar tillgången till kunskaper, expertis och synpunkter i samband med utformningen och genomförandet av strategierna, samt skapar bättre insyn i beslutsprocesserna. Flernivåstyre minskar de samordningsbrister och kapacitetsluckor som kan bli märkbara när politiken ska utformas och som beror på uppsplittringen när det gäller information, resurser, anslag, förvaltning och politik⁴.

Erfarenheterna visar dock att det beroende på ländernas institutionella struktur och politiska kultur finns stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller hur partnerskapsprincipen tillämpas. Hur effektiv partnerskapsprincipen är beror dessutom på partnernas fackmässiga förmåga att bidra väsentligt till processen, vilket leder in på frågan om kapacitetsuppbyggnad.

¹ Europa 2020-strategin, KOM(2010) 2020, 3.3. 2010.

² Se i synnerhet Regionkommitténs Vitbok om flernivåstyre, CONST –IV – 020, 2009.

³ Se särskilt ESF:s nätverk för expertutvärdering, slutlig sammanfattande rapport, 2011/
<http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?type=0&policyArea=0&subCategory=0&country=0&year=0&advSearchKey=evaluationesf&mode=advancedSubmit&langId=en>.

⁴ Se särskilt OECD:s sammanfattning *Bridging the gaps between the levels of government*.

Europaparlamentet, Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har offentliggjort flera resolutioner, yttranden och vitböcker där man kräver att partnerskapsprincipen ska få en starkare roll i samband med utnyttjandet av fonderna⁵. Kommissionens förslag om GSR-fonderna⁶ föranleddes av behovet av en mer konsekvent tillämpning av partnerskapsprincipen.

Artikel 5 i förslaget till förordning om gemensamma bestämmelser

- (1) För partnerskapsavtalet och för varje program ska medlemsstaten organisera ett partnerskap med följande deltagare:
 - (a) Behöriga regionala, lokala och andra myndigheter.
 - (b) Näringslivets och arbetsmarknadens organisationer.
 - (c) Företrädare för civilsamhället, även miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för icke-diskriminering och jämställdhet.
- (2) Enligt principen om flernivåstyre ska medlemsstaterna låta partnerna delta i utarbetandet av partnerskapsavtal och lägesrapporter samt i utformning, genomförande, övervakning och utvärdering av programmen. Partnerna ska delta i övervakningskommittéerna för de programmen.
- (3) Kommissionen ska vara bemyndigad att anta delegerade akter i enlighet med artikel 140 för att föreskriva en europeisk uppförandekod, som ska innehålla mål och kriterier för att stödja genomförandet av partnerskapen och underlätta spridningen av information, erfarenheter, resultat och god praxis mellan medlemsstaterna.
- (4) För varje GSR-fond ska kommissionen minst en gång om året samråda med de organisationer som företräder partnerna på unionsnivå om genomförandet av stödet från GSR-fonderna⁷.

Förordningen om gemensamma bestämmelser innehåller dessutom bestämmelser som antingen direkt handlar om partnerskap eller som har en anknytning till denna princip när det gäller övervakning, rapportering och utvärdering.

Enligt kommissionens förslag om GSR-fonderna under perioden 2014–2020 ska det finnas en tydlig skyldighet för medlemsstaterna att organisera partnerskap, men de nationella myndigheterna har frihet att själva bestämma hur relevanta partner ska involveras i de olika skedena av programplaneringen. Den europeiska uppförandekoden om partnerskap ska innehålla minimikrav som är nödvändiga för att säkra partnerskap av hög kvalitet i samband med att fonderna utnyttjas, men medlemsstaterna ska ha stor handlingsfrihet när det gäller sättet att organisera de olika partnernas deltagande.

⁵ Se särskilt det förberedande yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén *Främjandet av ett effektivt partnerskap i förvaltningen av sammanhållningsprogrammen, baserat på välfungerande metoder från programperioden 2007–2013*, CESE 967/2010.

⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordning (EG) nr 1083/2006 [KOM(2011) 615 slutlig, 6.10.2011].

⁷ Enligt artikel 90 i förordningen om Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) ska samråd för denna fond äga rum minst två gånger under programperioden.

Syftet med detta arbetsdokument är att hjälpa medlemsstaterna att utforma sina partnerskap på ett bra sätt under förberedelserna innan förordningarna antas. Det innehåller bland annat exempel på god praxis när det gäller tillämpning av partnerskapsprincipen som är hämtade från kommissionens undersökningar och olika utredningar.

Det tar även upp de grundläggande krav som den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan innehålla, vilka kan tjäna som underlag för diskussionerna med Europaparlamentet och rådet, underlätta den fortsatta lagstiftningsprocessen och göra det möjligt för berörda aktörer att delta i debatten. Kommissionen bör anta den europeiska uppförandekoden för partnerskap som en delegerad akt så snart förordningen om gemensamma bestämmelser har trätt i kraft.

2. VILKA AKTÖRER SKA INGÅ I PARTNERSKAPET?

Enligt förordningen om gemensamma bestämmelser ska medlemsstaterna organisera partnerskap med a) behöriga regionala, lokala och andra myndigheter, b) näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, samt c) företrädare för civilsamhället, även miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för icke-diskriminering och jämställdhet. Partnerskap ska organiseras utifrån varje medlemsstats institutionella struktur. I decentraliserade medlemsstater kommer regionerna att vara viktiga aktörer i upprättandet av partnerskap.

Som ett första steg mot utformningen av partnerskapsavtalet och programmen rekommenderas medlemsstaterna att utifrån sina nationella förutsättningar identifiera de aktörer som är relevanta när det gäller GSR-fonderna, vilka incitament och rättsliga och administrativa hinder som föreligger för partnerskap och hur hindren kan övervinnas. Medlemsstaterna uppmuntras även att bygga vidare på viktiga befintliga partnerskapsstrukturer på nationell, regional och lokal nivå för att minimera risken för överlappning och spara tid. Det kan vara nödvändigt att ge stöd till kapacitetsuppbyggnad för att få till stånd ett representativt och fungerande partnerskap.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att innehålla en uppmaning till medlemsstaterna att se till att det finns öppenhet och insyn i valet av partner och de att som väljs känner till sina skyldigheter i fråga om sekretess och intressekonflikter.

Typen av partnerskap och partnerskapets omfattning beror på vilka politiska prioriteringar det handlar om och de territoriella förhållandena. **Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva** att partnerskapet ska inkludera institutioner, organisationer och grupper som kan påverka programmen eller beröras av deras genomförande. Särskild uppmärksamhet måste ägnas grupper som kan beröras av programmen men som tycker att det är svårt att påverka dem. Det gäller i synnerhet utsatta och marginaliserade grupper som personer med funktionsnedsättning, migranter, romer etc. Det är viktigt att uppmuntra pluralism i partnerskapet genom att få med relevanta delar av den offentliga sektorn, näringsliv, lokala och frivilliga organisationer och organisationer av olika typ och storlek, inklusive små och innovativa aktörer.

I Rumänien var ESF-förvaltningsmyndigheten ansvarig för en kontextuell analys som gjordes innan landet gick med i EU. Den kontextuella analysen var det viktigaste programdokumentet i den nationella strategiska referensramen och de operativa programmen. Förutom att man måste arbeta i partnerskap med de mest relevanta aktörerna i samband med programplaneringen på nationell nivå stod det klart att det även behövdes partnerskapsmekanismer på regional och lokal nivå för att stärka aktörernas kapacitet när det gäller beslutsfattande och genomförande. I detta sammanhang gjordes en bakgrundsanalys om sysselsättning och social integration i varje region som baserades på möten och diskussioner med relevanta aktörer på regional nivå och länsnivå. I den nordöstra regionen var till exempel mer än 200 aktörer involverade⁸.

I Ungern infördes en metod för offentligt samråd om den nationella strategiska referensramen efter rekommendationer från civilsamhällets organisationer. Omkring 4 000 partnerorganisationer, inbegripet fackföreningar, arbetstagarers intressegrupper och icke-statliga organisationer, företrädare för näringsliv, utbildningsväsende och naturvetenskap, uppmanades lämna synpunkter på vilken inriktning den nationella strategiska referensramen och de operativa programmen skulle ha. Även allmänheten kunde via en webbplats ta del av och lämna synpunkter på den nationella strategiska referensramen och de operativa programmen. Man organiserade workshoppar för att diskutera utkast med relevanta professionella och sociala aktörer samt företrädare för olika ministerier⁹.

2.1. Delaktighet för behöriga regionala, lokala och andra myndigheter

Ett närmare samarbete mellan nationella, regionala och lokala nivåer inom förvaltningen bidrar till ett sammanhållet och integrerat utnyttjande av fonderna. Regionala och lokala myndigheter är de som står närmast medborgarna. De har därför en viktig roll att spela och ett starkt intresse av att förverkliga Europa 2020-strategins mål samt av att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Graden av delaktighet beror på den institutionella strukturen i varje medlemsstat och framför allt på de territoriella styrelsenivåernas juridiska och budgetrelaterade befogenheter när det gäller de olika fonderna. På nationell nivå uppmantras medlemsstaterna att använda befintliga sammanslutningar och nätverk av regionala, subregionala och lokala myndigheter eftersom de kan erbjuda en bred representativitet och praktiska erfarenheter.

I de flesta fall spelar regionerna en framträdande roll i partnerskapet, eftersom de är aktivt involverade i utarbetandet av strategidokument och utnyttjandet av GSR-fonderna på nationell nivå. Regioner, i synnerhet regioner med konstitutionella rättigheter, är ofta även förvaltningsmyndigheter och därför ansvariga för att se till att olika partner är involverade i utformningen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmen.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att de olika befintliga territoriella styrelsenivåerna i medlemsstaterna, i synnerhet på regional nivå, ska vara representerade i partnerskapet och utifrån sina befogenheter involveras i de olika skedena i samband med

⁸ Community of Practice on Partnership in the ESF (nätverk för erfarenhetsutbyte om partnerskap inom ESF), handboken *How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership*, 2011.

⁹ Community of Practice on Partnership in the ESF (nätverk för erfarenhetsutbyte om partnerskap inom ESF), handboken *How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership*, 2011.

utnyttjandet av GSR-fonderna. Om regionerna är förvaltningsmyndigheter för programmen måste de organisera partnerskap och involvera behöriga lokala och andra offentliga myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, samt organisationer som företräder civilsamhället, t.ex. miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för icke-diskriminering och jämställdhet, i utformningen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmen.

Den geografiska bredden på insatser och det ömsesidiga beroendet mellan funktioner i olika territorier innebär att **den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan tänkas komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att innehålla en uppmaning** till medlemsstaterna att i samband med integrerade territoriella investeringar se till att stadsområden är direkt involverade i utformningen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av program, så att det finns en lämplig strategi för att ta hänsyn till just deras behov i programmen.

I **Liverpool City Region (Storbritannien)** tillsattes en särskild grupp för att se till att alla projekt som får stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) har granskats av Merseyside/Liverpool City Region. Gruppen består av företrädare från lokala myndigheter, den privata sektorn, sektorn för högre utbildning, den lokala och den frivilliga sektorn, kollektivtrafikmyndigheten och den lokala styrelsen för arbetsmarknadsutbildning (Employment and Skills Board). Den består av två lokalanställda, vars anställningar finansieras genom det tekniska biståndet och av förvaltningsmyndigheten, som deltar i gruppens möten i egenskap av rådgivare. Gruppen lämnar synpunkter på alla ansökningar om stöd från Eruf, slår fast prioriteringar för Eruf-stöd, bidrar till bildandet av ett konsortium för att genomföra verksamhet över hela Liverpoolregionen (dvs. entreprenörskap, sociala företag, affärsstöd, energieffektivitet i bostäder etc.) och kan påverka utformningen och genomförandet av programmen Jessica och Jeremie i regionen etc.

2.2. Delaktighet för näringslivets och arbetsmarknadens organisationer

Dialogen med arbetsmarknadens organisationer är en av hörnstenarna i den europeiska samhällsmodellen, vilket även slås fast i artikel 152 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Arbetsmarknadens organisationer skiljer sig från organisationer som påtryckningsgrupper och intressegrupper, eftersom de kan delta i kollektivförhandlingar och därmed påverka de sociala normerna i sina medlemsstater.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att fastställa att medlemsstaterna måste se till att nationellt erkända arbetsmarknadsorganisationer deltar i partnerskapet, särskilt de stora branschöverskridande organisationerna och branschorganisationerna. Lika representation för arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer måste garanteras.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan även komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva en stark delaktighet för företagsorganisationer, särskilt de som företräder små och medelstora företag, handelskamrar, universitet och forskningsinstitutioner. De är viktiga partner för att främja utveckling, innovation och konkurrenskraft. Deras samverkan i utnyttjandet av GSR-fonderna kommer att spela en avgörande roll för att uppnå Europa 2020-strategins mål ute på fältet – i linje med prioriteringarna om en smart och hållbar tillväxt för alla.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan slutligen tänkas komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att tydligt slå fast att näringslivets och arbetsmarknadens organisationer är grupper eller organisationer som ska företräda branscher eller näringsgrenar, arbetsgivare eller arbetstagare, men aldrig ett enda företag eller en enda koncern (moderbolag eller dotterbolag).

Österrikes traditionella modell för socialt partnerskap avspeglas i ESF- och Eruf-programmen. Näringslivets och arbetsmarknadens organisationer deltog i utformningen och uppföljningen av den nationella strategiska referensramen (*STRAT.AT*) inom ett permanent forum – den österrikiska konferensen för fysisk planering (ÖROK). *STRAT.AT plus* är ett innovativt instrument för innevarande programperiod. Det är en plattform för strategisk uppföljning som har till syfte att skapa en bottom-up-process för lärande och dialog med sikte på att skapa ett brett partnerskap för att få fram nya strategier. Regelbundna dialogmöten ("Foren" och "Synergien") och möten för erfarenhetsutbyte organiseras.¹⁰

2.3. Delaktighet för organisationer som företräder civilsamhället och organisationer som arbetar för jämställdhet och icke-diskriminering

Icke-statliga organisationer som företräder civilsamhället, särskilt inom områden som miljö, social integration, jämställdhet och lika möjligheter, bör rådfrågas och involveras i programplaneringen.

Om det finns ett mycket stort antal organisationer – och därmed potentiella partner – som är intresserade kan det vara lämpligt att de går samman i samordningsplattformar och paraplyorganisationer och utser en gemensam representant som kan bidra till utformningen och genomförandet av programmen. Därmed uppnår man en bredare representativitet samtidigt som partnerskapet fungerar mer effektivt.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att ange att de mest representativa icke-statliga organisationer som arbetar med de ämnesområden som berörs av de olika fonderna måste ingå i partnerskapet. Icke-statliga organisationer måste ha rätt att själva utse de personer som ska representera dem i partnerskapet. Om många icke-statliga organisationer är inblandade kan de bilda plattformar för att välja personer som ska representera dem i partnerskapet.

I Spanien konstaterade man att det fanns ett behov av att integrera jämställdhetsperspektivet i alla fonder. "Instituto de la Mujer" (Kvinnoinstitutet) deltog som medlem av övervakningskommittéerna för Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF), Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och Europeiska fiskerifonden (EFF). Ett nätverk för jämställdhet mellan kvinnor och män inrättades för att se till att jämställdhetsperspektivet beaktas i de insatser som får stöd från fonderna.

I Slovenien infördes ett särskilt stöd inom ramen för ESF-prioriteringen "Institutionell och administrativ kapacitet" för utveckling av icke-statliga organisationer och framför allt nätverk av icke-statliga organisationer. Ett exempel på ett sådant nätverk på nationell nivå är CNVOS,

¹⁰ Förberedande yttrande från EESK om främjande av ett effektivt partnerskap i förvaltningen av sammanhållningsprogrammen, baserat på välfungerande metoder från programperioden 2007–2013, CESE 967/2010.

som består av mer än 200 organisationer. CNVOS hjälper icke-statliga organisationer när det gäller strukturfondsarbetet och utser företrädare för de icke-statliga organisationerna som deltar i övervakningskommittéerna. Dessutom inrättades tio regionala nätverk för icke-statliga organisationer för att främja utvecklingen av regionala och lokala icke-statliga organisationer och göra det möjligt för dem att bidra mer aktivt till offentliga åtgärder. Stöd gavs även till tolv tematiska nätverk för att förbättra dialogen inom särskilda områden (kultur, miljö, hälsa etc.).¹¹

2.4. Att anpassa partnerskapet till programmen

När det gäller EJFLU-programmen kommer de viktigaste partnerna att vara de regionala och lokala myndigheter som har ansvar för landsbygdsområden, branschorganisationer, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer som är verksamma inom jord- och skogsbruk, företrädare för andra offentliga och privata organisationer inom sektorer som är relevanta för landsbygdens utveckling, regionala eller lokala företagsorganisationer, kvinnoorganisationer på landsbygden, icke-statliga miljöorganisationer, icke-statliga organisationer som arbetar med icke-diskriminering eller jämställdhet, företrädare för nationella eller regionala (beroende på programplaneringsnivå) organisationer för lokala aktionsgrupper som deltar i lokalt ledd utveckling och sammanslutningar som arbetar med integrerad landsbygdsutveckling (t.ex. sammanslutningar under lokala utvecklingsmyndigheter). Det kan hända att dessa nyckelaktörer redan är involverade genom det nationella landsbygdsnätverket, som därför kan underlätta tillämpningen av partnerskapsprincipen väsentligt.

När det gäller EHHF-programmen bör regionala och lokala myndigheter, företrädare för fiske- och vattenbrukssektorerna och andra delsektorer som bearbetning, arbetsmarknadsparternas sektorsorganisationer, icke-statliga miljöorganisationer, organisationer för kvinnor inom fiskerisektorn, vetenskapliga organisationer och forskninginstitutioner, samt nationella och regionala nätverk av lokala aktionsgrupper inom fisket spela en viktig roll.

När det gäller Eruf och Sammanhållningsfonden kommer partnerskapen att omfatta regionala och lokala myndigheter, särskilt städer som genomför program för en integrerad hållbar stadsutveckling inom ramen för de integrerade territoriella investeringarna, samt näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, företrädare för icke-statliga organisationer som besitter expertis inom övergripande frågor som jämställdhet eller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, eller inom relevanta sektorer där fonderna är verksamma, samt företrädare för universitet och forskningsinstitutioner, handelskamrar och företagsorganisationer.

När det gäller ESF är det mycket viktigt att näringslivets och arbetsmarknadens organisationer är involverade. Även regionala och lokala myndigheter är viktiga partner, liksom handelskamrar, företagsorganisationer, arbetstagens bildningsförbund, utbildningsinstitutioner, leverantörer av sociala tjänster och hälsovård, icke-statliga organisationer och organisationer med expertis inom jämställdhet, icke-diskriminering och social integration som står nära missgynnade grupper som personer med funktionsnedsättning, migranter, romer etc.

¹¹ SF Team for Sustainable Future, studien "Why bother with partnership?", 2011.

När det gäller program som får stöd från flera fonder kan partnerskapet innefatta institutioner, organisationer och grupper som är relevanta för de berörda fonderna.

3. HUR SKA PARTNERNA INVOLVERAS I UTFORMNINGEN AV PROGRAMDOKUMENTEN?

För att stödet ska få positiva effekter är det mycket viktigt att alla aktörer aktivt involveras redan från början i programplaneringen. Det gäller särskilt utformningen av partnerskapsavtalet på nationell nivå och programmen på nationell och/eller regional nivå. Parternas delaktighet i utformningen av programmen ska inte påverka de samråd som genomförs enligt direktivet om bedömning av vissa planer och programs miljöpåverkan¹². Ambitionen måste vara att förena de synpunkter som uttrycks under bedömningen av miljöpåverkan och i samband med partnerskapet.

3.1. Utformning av partnerskapsavtalet och programmen

Enligt kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser ska partnerskapsavtalet och programmen upprättas av medlemsstaterna eller (när det gäller programmen) av en av dem utsedd myndighet, samt i samarbete med parterna. Det lämpligaste sättet att involvera de olika grupperna i utformningsprocessen måste fastställas utifrån noggranna överväganden beträffande tid, resurser och sammanhang. Det kan ske genom möten, samråd, enkäter eller workshoppar.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att särskilt kräva att parterna ska involveras på ett meningsfullt sätt i) i analysen av de utmaningar och behov som ska hanteras genom stödet från GSR-fonderna, ii) i valet av mål och prioriteringar för stödet, och iii) i de mekanismer för samordning som inrättas för att tillvarata synergieffekterna mellan de olika instrument som finns tillgängliga för att främja en smart och hållbar tillväxt för alla.

Om avtal liknande de territoriella pakterna för Europa 2020-strategin har ingåtts mellan landets olika styrelsenivåer¹³ **kan den europeiska uppförandekoden för partnerskap även komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att medlemsstaterna i samband med utformningen av partnerskapsavtalet ska ta hänsyn till de bestämmelser om flernivåstyrelse som har fastställts i de territoriella pakterna och därmed säkra ett effektivt genomförande av politiken.**

I Lettland bildade icke-statliga miljöorganisationer i maj 2005 en nationell koalition inriktad på miljöfrågor i samband med utformningen av programmen. Mellan åtta och tio icke-statliga miljöorganisationer deltog aktivt i detta arbete. Direkta möten och diskussioner med

¹² Direktiv 2001/42/EG.

¹³ De territoriella pakterna för genomförandet av Europa 2020-strategin är ett initiativ som har tagits av Regionkommittén för att ge Europa 2020-strategin en territoriell dimension och stärka inflytandet på subnationell nivå. Pakterna är avtal mellan ett lands olika styrelsenivåer (lokala, regionala och nationella). Parter som ingår en territoriell pakt förbinder sig att samordna och synkronisera sina politiska agendor för att rikta in sina åtgärder och ekonomiska resurser på Europa 2020-strategins mål. De territoriella pakterna bör ha som mål att fastställa nationella och eventuellt regionala mål och vid behov utgå från andra indikatorer och mål än BNP, att genomföra ett eller flera huvudinitiativ och att upptäcka hinder för uppnåendet av målen på nationell nivå.

finansministeriet och miljöministeriet ägde rum under hela 2005 och 2006, vilket ledde till mycket aktiva kontakter mellan företrädare för de icke-statliga organisationerna och ministerierna. Det fanns även ett nära samarbete mellan icke-statliga organisationer inom olika sektorer, särskilt organisationer som arbetar med utbildning, jämställdhet och sociala frågor. Att de icke-statliga organisationernas medverkan blev så framgångsrik berodde delvis på de möjligheter som erbjöds genom själva arrangemangen för deltagandet, t.ex. ordentliga informationsverktyg, tydliga förfaranden för deltagande – bl.a. de offentliga samråden när det gäller dokumentutkast – samt den strategiska miljökonsekvensbedömningen. En särskild webbplats skapades där all information om programplaneringen av EU-stödet lades ut. Mötena mellan de icke-statliga organisationerna och ministerierna var efterfrågestyrda, dvs. det var de icke-statliga organisationerna som föreslog samrådsmöten och ministerierna som var lyhörda för deras önskemål. Detta ledde till en samrådsprocess långt utöver det vanliga formella förfarandet.¹⁴

I **Malta** organiserades flera arbetsgrupper för prioriterade områden – ekonomisk utveckling och konkurrenskraft, tillgänglighet, miljö, sysselsättning och social integration – för att utforma programmen. I grupperna sammanfördes företrädare för ministerier, icke-statliga organisationer och socioekonomiska aktörer. Frågeformulär delades ut till de viktigaste aktörerna och bilaterala möten organiserades. I september 2005 deltog över åttio organisationer i en nationell workshop för att analysera utmaningar och möjligheter när det gäller utveckling. Lokala styren, icke-statliga organisationer och andra organisationer från civilsamhället deltog i de offentliga dialoger som premiärministerns kansli organiserade första kvartalet 2006.

3.2. Att redan från början fastställa tydliga regler och en tydlig tidsplan för partnerskapsarbetet

De enskilda aktörernas betydelse och deras bidrag kommer att variera kraftigt mellan de olika medlemsstaterna beroende på deras interna institutionella strukturer. Det är emellertid avgörande att partnerskapet organiseras på ett öppet sätt för alla partner, så att alla involverade vet vad som är syftet med partnerskapet, vem som gör vad och vilka resultat som förväntas.

Det rekommenderas därför starkt att man utarbetar ett arbetsprogram som innehåller tydliga mål och en exakt färdplan. Där kan man räkna upp olika instrument och ange vilka insatser som ska göras för att involvera partnerna i utformningen av partnerskapsavtalet och programmen. Arbetsprogrammet kan också innehålla detaljerade uppgifter om hur partnerna ska engageras i utformningen av de olika programdokumenten samt tidsplaner.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att innehålla en uppmaning till medlemsstaterna att de fastställer minimikrav när det gäller förfarandet för att se till i) att information lämnas i tid inför debatterna om strategidokumentet, ii) att de berörda aktörerna får tillräckligt med tid på sig att analysera, rådfråga sina medlemmar och grupper som de företräder och lämna återkoppling beträffande dokumentet, iii) att det finns kanaler via vilka de berörda aktörerna kan ställa frågor eller inkomma med förslag och synpunkter, iv) att det råder öppenhet kring

¹⁴ SF Team for Sustainable Future, studien "Why bother with partnership?", 2011.

hur förslagen har beaktats och ges en förklaring till varför synpunkter har beaktats eller förkastats, och v) att information om resultatet av samrådet lämnas ut. Hänsyn måste även tas till tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, både när det gäller den fysiska miljön och den information som ges.

3.3. Att informera om hur partnerskapet genomförs i programdokumenten

Enligt kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser ska det i partnerskapsavtalet anges vad som görs för att involvera parterna och vilken roll de har i utformningen av partnerskapsavtalet.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att partnerskapsavtalet och programmen särskilt ska ange i) vilka partner som har deltagit, deras ansvarsområden och grad av deltagande, ii) hur parterna identifierades och hur principerna om öppenhet och tillgänglighet har tillämpats, iii) vad som har gjorts för att främja ett brett och aktivt deltagande från parternas sida, iv) strukturer och förfaranden för samordning inom programmet och med annan verksamhet som får stöd från GSR-fonderna, v) hur tekniskt bistånd ska utnyttjas för att främja partnerskap (typ av stödtjänster som planeras, mängden resurser som ska ställas till förfogande och planerade förvaltningsarrangemang), och slutligen vi) parternas tydligt och öppet dokumenterade synpunkter på tillämpningen av partnerskapsprincipen.

4. HUR SKA PARTNERNA INVOLVERAS I GENOMFÖRANDEFASEN?

4.1. Deltagande i övervakningskommittéerna

Övervakningskommittéerna spelar en viktig roll i genomförandet av programmen och är ett konkret uttryck för partnerskapets roll i programmen.

4.1.1. Övervakningskommittéernas sammansättning

Enligt kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser ska övervakningskommittéernas medlemmar utses av medlemsstaten tillsammans med förvaltningsmyndigheten. En medlemsstat kan inrätta en enda övervakningskommitté för de program som delfinansieras av GSR-fonderna. Övervakningskommittéerna ska bestå av företrädare för förvaltningsmyndigheten, förmedlande organ och företrädare för partnerna.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan tänkas komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva i) att man i valet av medlemmar i övervakningskommittéerna ska ta hänsyn till vilka partner som deltog i utformningen av programmet för att säkra en tillfredsställande kontinuitet och känsla av inflytande mellan programplanerings- och genomförandefasen, ii) att de olika partnernas representation ska baseras på deras respektive ansvarsområden i genomförandet av programmen, iii) att partnerna ska välja och utse sina egna medlemmar till övervakningskommittéerna samt andra rådgivande organ och arbetsgrupper som inrättas i samband med GSR-fonderna, iv) att övervakningskommittéernas sammansättning ska präglas av balans mellan könen och av mångfald, v) att listan över medlemmarna i övervakningskommittéerna och andra arbetsgrupper ska offentliggöras, vi) att alla medlemmar som utses ska informeras om sina skyldigheter i fråga om sekretess och intressekonflikter genom särskild utbildning och att deras skyldigheter ska formaliseras genom ett undertecknat intyg.

4.1.2. Övervakningskommittéernas roll och arbetssätt

Enligt kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser ska övervakningskommittéerna granska genomförandet av programmen och framstegen mot målen. De måste även i detalj undersöka alla frågor som påverkar programmets resultat. De måste rådfrågas och avge ett yttrande om varje ändring av programmen. De får utfärda rekommendationer till förvaltningsmyndigheterna om genomförandet och utvärderingarna av programmen och övervaka de åtgärder som vidtas till följd av sådana rekommendationer.

När det gäller arbetssätt ska varje övervakningskommitté upprätta och anta en arbetsordning. I kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser fastställs även att alla medlemmar i övervakningskommittén ska ha rösträtt, utom kommissionen och Europeiska investeringsbanken som ska ha en rådgivande roll. Ordföranden måste se till att alla partner får möjlighet att yttra sig och att det avsätts tillräckligt med tid för diskussioner. Det rekommenderas starkt att övervakningskommittéerna fattar beslut på grundval av samförstånd.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att medlemsstaterna ser till att arbetsordningen åtminstone innehåller uppgifter om i) tidsfristerna för kallelser till möten och för utskick av dokument, vilka inte bör vara kortare än två veckor, ii) medlemmarnas rösträtt, iii) förfarandet för att anta, offentliggöra och ge tillgång till protokoll, iv) den öppna processen för arbetsgruppers inrättande och verksamhet, och v) arrangemang för att offentliggöra och ge tillgång till de förberedande dokument som lämnas in till övervakningskommittéerna.

I Tyskland (Mecklenburg-Vorpommern) är övervakningskommittén ett forum för den övergripande politiken för regional utveckling. Den omfattar inte bara ESF och Eruf, utan även EJFLU, och har ett reellt inflytande på besluten om urvalskriterier för projekten. Övervakningskommittén träffas fem eller sex gånger om året och har sin egen arbetsordning. Systemet för deltagande innefattar även arbetsgrupper och andra rådgivande organ. Deras uppgifter fastställs av partnerskapet.¹⁵

I Danmark fattar övervakningskommittén för landsbygdsutvecklingsprogrammet alltid beslut på grundval av samförstånd. I praktiken sker ingen omröstning. Även beträffande det **polska** landsbygdsutvecklingsprogrammet präglas övervakningskommittén av ett brett och öppet deltagande. Öppna diskussioner under möten och via skriftliga förfaranden uppmuntras.

I Irland finns det ett konkret samarbete inom övervakningskommittén för EFF-programmet: regelbundna möten, bred representation (omkring 50 medlemmar) för bl.a. fiskerisektorn, icke-statliga organisationer och lokala företrädare (Område 4/Leader). Alla medlemmar deltar aktivt och har ett stort inflytande på besluten. Innan programmet godkändes var samma partner starkt involverade i utformningen av programdokumenten (den nationella strategiska planen och det operativa programmet).

4.2. Delaktighet i valet av projekt

Det kan vara värdefullt att dra nytta av de berörda aktörernas expertis när man utformar förslagsinfordringar och tar ställning till inskickade förslag. Om de berörda aktörerna deltar i processerna för att välja projekt ökar deras insikter i hur detta arbete sker i praktiken, t.ex. hur väl utformade utvärderingskriterierna är, hur de tillämpas och i vilken grad de fyller sin funktion.¹⁶

Aktörernas deltagande i urvalsprocessen väcker emellertid frågan om intressekonflikter. Öppenhet och genomlysning av hela processen krävs för att undvika sådana situationer.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan tänkas komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att förvaltningsmyndigheterna i) i lämpliga fall ska involvera partnererna i utformningen av förslagsinfordringar och i granskningen av olika förslag, ii) genom tydliga och på förhand fastställda förfaranden ska förhindra att personer som företräder partnerorganisationer och som har ett direkt eller indirekt intresse i en organisation som deltar i förslagsinfordran är

¹⁵ Tillägg till EESK:s förberedande yttrande om "Främjande av ett effektivt partnerskap i förvaltningen av sammanhållningsprogrammen, baserat på välfungerande metoder från programperioden 2007–2013", CESE 967/2010.

¹⁶ SF Team for Sustainable Future, studien "Why bother with partnership?", 2011.

involverade i arbetet med att utforma förslagsinfordringar eller i bedömningen av inskickade förslag, iii) ska sörja för en regelbunden rotation av de personer som deltar i arbetet med förslagsinfordringar för att förhindra eller undanröja eventuella intressekonflikter, och iv) ska se till att alla utvalda deltagare informeras om sina skyldigheter i fråga om sekretess och intressekonflikter genom särskild utbildning och att deras skyldigheter formaliseras genom ett undertecknat intyg.

I Tjeckien deltar berörda aktörer när det gäller det operativa ESF-programmet om ”Mänskliga resurser och sysselsättning” i utformningen av enskilda bidragssystem genom att lämna synpunkter på eller diskutera systemen i expertarbetsgrupper. Exakt vilka berörda aktörer som är involverade beror på systemets innehåll. En databas har inrättats för att ange alla projektutvärderare och göra det möjligt att arbeta online. Projektutvärderare får genomgå allmän och särskild utbildning.¹⁷

I **Sverige** består strukturfondspartnerskapen på regional nivå av regionala/lokala politiker (majoriteten) samt företrädare för ett brett tvärsnitt av olika samhällssektorer. Partnerskapen spelar en central roll i genomförandet av både Eruf och ESF, eftersom de ansvarar för prioriteringen av ansökningar när man väljer ut projekt. De kan därmed prioritera de projekt som svarar bäst mot den regionala utvecklingsplanen och de regionala behoven. De åtta strukturfondspartnerskapen i Sverige baseras på samförstånd och skapar synergieffekter mellan Eruf- och ESF-projekt.

4.3. Delaktighet i rapportering

I kommissionens förslag inför den kommande programperioden åläggs medlemsstaterna att årligen lämna en rapport till kommissionen om genomförandet av varje program. Övervakningskommittéerna ska granska och godkänna årsrapporterna om genomförandet innan de överlämnas till kommissionen. När det gäller Eruf, Sammanhållningsfonden och ESF ska man i de årsrapporter om genomförandet som lämnas in 2017 och 2019 bland annat analysera partnernas delaktighet i genomförandet, övervakningen och utvärderingen av de operativa programmen.

I kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser fastställs det dessutom att parterna måste rådfrågas om de lägesrapporter om partnerskapsavtalets genomförande som medlemsstaterna ska lämna under första halvåret 2017 och 2019. Lägesrapporterna ska utgöra grundvalen för den resultatöversyn som kommissionen ska göra i samarbete med medlemsstaterna utifrån den resultatram som fastställs i partnerskapsavtalet och programmen. Lägesrapporterna ska även innehålla information om och analysera partnernas roll i genomförandet av partnerskapsavtalet.

¹⁷

Community of Practice on Partnership in the ESF (nätverk för erfarenhetsutbyte om partnerskap inom ESF), handboken ”How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership”, 2011.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att förvaltningsmyndigheterna aktivt via övervakningskommittéerna engagerar partnererna i samband med upprättandet av årsrapporterna om genomförandet av programmen. Medlemsstaterna kan även uppmanas att aktivt engagera partnererna i samband med upprättandet av lägesrapporterna 2017 och 2019, där man bör ge en översikt över de synpunkter som partnererna har lämnat under samrådet och redovisa hur dessa har beaktats.

5. HUR SKA PARTNERNA INVOLVERAS I UTVÄRDERINGEN?

Det är viktigt att partnererna involveras i utformningen, genomförandet och uppföljningen av utvärderingar för att garantera opartiskhet och för att alla deltagare i processen ska kunna tillägna sig kunskap.

Enligt kommissionens förslag om GSR-fonderna ska förvaltningsmyndigheten upprätta en utvärderingsplan för varje program. Utvärderingsplanen ska diskuteras av partnerskapet i övervakningskommittéerna för Eruf, Sammanhållningsfonden, ESF och EHFF. När det gäller EJFLU ska en utvärderingsplan, för vilken kommissionen ska fastställa minimikrav, lämnas som ett led i varje landsbygdsutvecklingsprogram. Denna utvärderingsplan kommer därför att diskuteras av partnererna redan när programmen utformas.

Partnerskapet måste via övervakningskommittéerna regelbundet granska hur genomförandet av utvärderingsplanen fortskrider. Partnererna ska få alla utvärderingar som har gjorts om de olika programmen och informeras om hur resultaten av utvärderingarna av Eruf, Sammanhållningsfonden, ESF och EHFF kommer att följas upp. De övervakningskommittéer som är ansvariga för EJFLU-programmen kommer att granska aktiviteter och resultat som har anknytning till programmets utvärderingsplan.

När det gäller ESF, Eruf och Sammanhållningsfonden måste förvaltningsmyndigheterna senast den 31 december 2020 till kommissionen överlämna en rapport för varje program med en sammanfattning av resultaten av de utvärderingar som har genomförts under programperioden.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan tänkas komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att förvaltningsmyndigheterna ska involvera partnererna i utvärderingsprocessen via övervakningskommittéerna, från fastställandet av utvärderingsdirektiv till slutförandet av utvärderingar. Medlemsstaterna kan även åläggas genomföra en utvärdering av hur partnerskapsprincipen har fungerat under programperioden beträffande olika fonder och program. Förvaltningsmyndigheter när det gäller Eruf, ESF och Sammanhållningsfonden kan slutligen uppmanas att samråda med partnererna om sammanfattningarna av resultaten av utvärderingar som har gjorts under programperioden.

I Storbritannien träffas en utvärderingskommitté som lyder under övervakningskommittén för ESF-programmet för England en gång om året. Medlemmarna utses av övervakningskommittén för ESF-programmet. I en anda av partnerskap rådfrågas medlemmarna i utvärderingskommittén om utvärderingsstrategin för det operativa programmet. De är även aktivt involverade i diskussioner och återkoppling om centrala frågor

i alla led av projektutvärderingen. Utvärderingskommittén kan föreslå representanter till styrgrupper för olika utvärderingar.

I **Portugal** intervjuas partnererna av de oberoende utvärderarna av den nationella strategiska referensramen. Partnererna i övervakningskommittéerna får även möjlighet att uttrycka sina åsikter om utvärderingsrapporterna, eftersom dessa diskuteras under kommittémötena. Partnererna bidrog även väsentligt till den åtgärdsplan som fick upprättas för att genomföra de rekommendationer som gjordes i utvärderingsrapporterna.

6. STÖD TILL PARTNER

Att tillämpa partnerskapsprincipen handlar i själva verket om att ge alla partner inflytande, särskilt de som har begränsade personalresurser.

En del aktörer tycker att det är svårt att arbeta inom ett partnerskap eftersom de saknar kunskaper och resurser att engagera sig aktivt. Detta gäller till exempel mindre aktörer, som behöver utbilda sina chefer och sin personal, eller organisationer som företräder en ny eller övergripande fråga som ännu inte har integrerats i den politiska agendan. Fortsatt kapacitetsuppbyggnad för partnererna är därför av avgörande betydelse.

Den europeiska uppförandekoden för partnerskap kan tänkas komplettera förordningen om gemensamma bestämmelser genom att kräva att medlemsstaterna och förvaltningsmyndigheterna ska använda en del av sitt tekniska bistånd för innevarande och kommande programperiod för att se till att partnererna, i synnerhet små lokala myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer och icke-statliga organisationer, har den kapacitet som krävs för att delta i utformning, genomförande, övervakning och utvärdering av partnerskapsavtalet och programmen. Stödet kan ske i form av särskilda workshoppar, utbildningstillfällen, samordnings- och nätverksstrukturer eller bidrag till partnernas kostnader för deltagande i möten i samband med utformning, genomförande, övervakning och utvärdering av programmen. För att uppmuntra en aktiv utveckling av partnerskap rekommenderas gemensam utbildning av offentliga och privata partner. Det rekommenderas särskilt att enskilda partner informeras om tillämpningen av principen om sund ekonomisk förvaltning.

I södra Italien har en stödstruktur finansierad med tekniskt bistånd inrättats för att förbättra näringslivets och arbetsmarknadsorganisationernas delaktighet i de regionala och sektoriella programmen.¹⁸ I södra Italien skapade och förvaltade näringslivets och arbetsmarknadens organisationer ett mycket framgångsrikt tekniskt projekt under perioden 2000–2006 som finansierades av Eruf och var inriktat på att förbättra deras kunskaper om utvecklingsprogram samt förbättra deras möjligheter att delta. Detta projekt utgör ett bra exempel, både i fråga om styrning och i fråga om de resultat som uppnåddes. Projektet har fortsatt under innevarande programperiod.

I **Slovakien** bad förvaltningsmyndigheten i samband med det operativa programmet "Hälsa", som finansieras genom Eruf, medlemmarna i övervakningskommittén att fylla i ett frågeformulär om övervakningskommitténs funktion och det operativa programmets

¹⁸ Community of Practice on Partnership in the ESF (nätverk för erfarenhetsutbyte om partnerskap inom ESF), handboken "How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership", 2011.

genomförande. Till följd av detta samråd ändrades reglerna för berättigande till tekniskt bistånd så att övervakningskommitténs medlemmar kunde delta i utbildning om hälso- och sjukvård och EU:s strukturfonder.

7. KONTINUERLIGT UTBYTE AV GOD PRAXIS

Tematiska paraplyorganisationer och icke-statliga organisationer, socioekonomiska partner och nätverk och sammanslutningar som företräder lokala, urbana och regionala myndigheter, som alla arbetar med sammanhållningspolitiken på EU-nivå, deltar för närvarande i möten inom ramen för den strukturerade dialog som kommissionen har organiserat för att diskutera utnyttjandet av GSR-fonderna. Detta kan ligga till grund för de formella möten som enligt artikel 5.4 ska organiseras efter 2013.

Ett kontinuerligt utbyte av erfarenheter och bästa praxis kommer dessutom att uppmuntras i samordningskommittén för fonderna (Cocof), kommittén för Europeiska socialfonden, kommittén för landsbygdsutveckling och kommittén för Europeiska havs- och fiskerifonden. De EU-omfattande nätverken av informations- och kommunikationstjänstemän (Inform för Eruf och Sammanhållningsfonden, och Inio för ESF) kommer att användas för att utbyta god praxis om hur sammanhållningspolitiken ska synliggöras, i synnerhet genom att göra det lättare att få tillgång till information (offentliggörande av listan över insatser och stödmottagare, beskrivningar av insatser och en förbättrad sökfunktion). När det gäller EJFLU kommer det europeiska nätverket för landsbygdsutveckling och det nationella landsbygdsnätverk som har etablerats i varje medlemsstat bland annat att försöka öka de berörda aktörernas medverkan i landsbygdsutvecklingen.

För att främja partnerskap om särskilda ämnesområden bör åsiktsutbyte och samarbete uppmuntras inom befintliga tematiska nätverk, t.ex. det europeiska nätverket av miljömyndigheter och förvaltningsmyndigheter för sammanhållningspolitiken (Enea-MA) och de europeiska och nationella nätverken för landsbygdsutveckling.

Berörda förvaltningsmyndigheter kommer även att uppmuntras att inrätta en Community of Practice on Partnership för samtliga fem fonder som ska utgå från det befintliga nätverk för partnerskapsdeltagare som finansieras genom ESF.

The Community of Practice on Partnership, som finansieras av ESF, är ett nätverk av ESF-förvaltningsmyndigheter och förmedlande organ från nio medlemsstater. Under en treårsperiod (2008–2011) hade medlemmarna i detta nätverk ett intensivt utbyte av erfarenheter om olika sätt att tillämpa partnerskap som baserades på metoden med ”kritiska vänner”. Nätverket är inriktat på partnerskap som etablerats inom ramen för medlemsstaternas och regionernas nationella och regionala operativa program. Medlemmarna delade med sig och lärde sig av varandras sätt att tillämpa partnerskap, med särskild tonvikt på styrningsprocesser och insatser. På kommissionens initiativ finansierades nätverkets budget delvis genom det tekniska biståndet. Nätverket producerade flera rapporter om viktiga lärdomar, hade en webbportal med en databas för erfarenheter av partnerskap och gav ut en handbok om partnerskap i början av 2012.

Det europeiska nätverket av miljömyndigheter för sammanhållningspolitiken (Enea) etablerades i september 2004 i syfte att integrera miljöpolitiken och politiken för hållbar utveckling i medlemsstaternas och kandidatländernas sammanhållningspolitiska operativa program. Enea-MA:s uppgift är att främja erfarenhetsutbyte och hitta goda exempel bland de relevanta miljömyndigheterna, samt där det är möjligt främja nationella nätverk av miljömyndigheter som arbetar med strukturfonderna och Sammanhållningsfonden. Flera

medlemsstater, däribland Spanien, Polen, Grekland, Italien och Tyskland, har inrättat den här typen av nätverk på nationell nivå. Icke-statliga miljöorganisationer är medlemmar i Enea-MA och deltar aktivt i dess möten.

Bibliografi

- Europeiska kommissionens vitbok om styrelseformerna i EU, COM(2001) 428 final
- Europaparlamentets resolution om goda styrelseformer för EU:s regionalpolitik: stödförfaranden och Europeiska kommissionens kontroll, P7_TA(2010)0468
- Europaparlamentets resolution om styrelseformer och partnerskap på nationell och regional grundval samt på projektbasis inom regionalpolitiken, P6_TA(2008)0492
- Förberedande yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Främjande av ett effektivt partnerskap i förvaltningen av sammanhållningsprogrammen, baserat på välfungerande metoder från programperioden 2007–2013”
CESE 967/2010
- Regionkommitténs vitbok om flernivåstyrelse, CdR 89/2009 fin
- Europeiska kommissionens (GD REGIO) diskussionsunderlag ”Partnership in the 2000-2006 programming period: analysis of the implementation of the partnership principle”, november 2005
- OECD LEED-forum för partnerskap och lokalförvaltning, ”Successful partnerships — a guide”, januari 2006
- Medlemsstaternas särskilda arbetsgrupp om partnerskap, ”The principle of partnership in the new ESF programmes (2007–2013)”, juni 2006
- OECD LEED-forum för partnerskap och lokalförvaltning, ”Vienna Action Statement on Partnerships”, februari 2010
- Community of Practice on Partnership in the ESF (nätverk för erfarenhetsutbyte om partnerskap inom ESF), handbok ”How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership”, 2011
- SF Team for Sustainable Future, studien ”Why bother with partnership?”, 2011
- Kommissionens interna analyser (t.ex. halvtidsutvärderingen av EFF)